

О.Г. Церковна.

*Аспірант, кафедра містобудування.
Факультет архітектури, будівництва та дизайну.
Національний авіаційний університет, м Київ, Україна*

А.О. Вороніна.

*Студент, кафедра основ архітектури і дизайну архітектурного
середовища, Архітектурно-художній інститут.
Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна*

ФОНТАНИ В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ: СИНТЕЗ МИСТЕЦТВА ТА ІНЖЕНЕРІЇ

Фонтани - одні з найбільш унікальних споруд міського середовища. Прообрази сучасних фонтанів, як свідчать дослідження Спишнова П. (1950); Бейкер С. (1986); Мейс Л. (2010); Хаджидервішагіч Д. (2012); Ійнойі А. та ін. (2012); Драгоні В. та Канді С. (2015); Юуті П. та ін. (2015); Анжелакіс А. та Чжен Х. (2015) - почали свій розвиток ще більше 5500 років тому. Кожна культура сформувала свої гідравлічні системи і свої фонтани в контексті їх конкретної соціальної потреби, кліматичних та географічних особливостей, національних традицій.

Згідно з проведеного аналізу нормативно-законодавчої бази України: *фонтан* - це споруда, елемент (об'єкт) системи благоустрою населеного пункту. Основні завдання споруди спрямовані на формування мікроклімату та підвищення комфорту міського середовища з метою створення умов відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля та раціональним використанням наявних ресурсів. Природні та матеріально-технічні елементи фонтану взаємопов'язані і створюють синтез мистецтва та інженерії. В процесі експлуатації споруда формує середовище, в рамках якої реалізується комплекс основних видів соціальної, рекреаційної та комунікаційної діяльності споживачів.

Проведене дослідження показало, фонтани - це синтез інтегрованого функціонування в системі:

«Благоустрій населеного пункту → фонтан → формування мікроклімату та/або підвищення комфорту та/або адаптація до наслідків зміни клімату»,
та в системі:

«Міська та/або ландшафтна архітектура → об'єкт монументального мистецтва та/або об'єкт історичної та/або культурної спадщини, об'єкт

декоративного мистецтва → зона рекреації на території населеного пункту та/або особливість туристичного напрямку».

Ретроспективний аналіз формування споруд в просторі міського середовища на прикладах країн Європи з кліматичними умовами аналогічними Україні, з урахуванням філософського світогляду та світогляду Всесвітньої історії технологій водопостачання, санітарії, стічних вод і зливових вод дозволив встановити: фонтани як синтез мистецтва та інженерії зародилися на етапі поширення споруд (XV - XX ст.). Всесвітньо відомий Фонтан Треві (Fontana di Trevi) - зразок формування монументальної споруди як синтезу елемента складної централізованої гідротехнічної інженерної системи та об'єкта мистецтва, який відобразив історичні і культурні традиції спільноти. Акцент у фонтані зроблено на мистецтві скульптурної форми, яка представляє класичні міфи й алегорії. Фонтан був розташований по центру площі, між символами релігійної та громадянської влади, для забезпечення водою всієї спільноти.

Фонтани епохи Відродження та Барокко, моделі Ренесансу - ставши синтезом мистецтва і інженерії, вплинули на поширення споруд в Європі. Фонтани, які були побудовані після XV століття в Римі та в прилеглих населених пунктах, таких як Вілла де'Есте в Тіволі, сприяло створенню європейської моди на будівництво зелених паркових комплексів з використанням фонтанів як елементів ландшафтно-архітектури. Синтезувавши мистецтво і інженерію - фонтани формують як для водопостачання з метою задоволення фізичних потреб у воді, так і для задоволення культурних та естетичних потреб населення, демонструючи владу та багатство. Споруди використовують і як засіб масової інформації для передачі одного й того ж повідомлення одночасно великій кількості споживачів.

Дослідження показало: фонтани були важливою частиною водопостачання, яка забезпечувала стійкість водних ресурсів для виживання і добробуту цивілізацій. Стародавні споруди повинні розглядатися не тільки як об'єкти монументального мистецтва, пам'ятки культурної та/або історичної спадщини, але і як зразок синтезу мистецтва і інженерії - потенційні моделі для формування сучасних споруд, елементів системи благоустрою населеного пункту.